

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Побережець О.В. д.е.н., доцент,
Макаревич Г.В.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Об'єктивна обмеженість основних факторів/ресурсів виробництва, – праці, природних ресурсів, землі, капіталу і т.п., – призвела у XX столітті до перетворення науково-технічного прогресу в найважливішу силу суспільного розвитку. В сучасних умовах XXI століття: пришвидшення соціально-політичного, господарського, й інформаційного середовища, привели до того, що інновації стали ключем і основою суспільного буття. Компанії, які впроваджують інновації, реалізують ефективні конкурентні стратегії, наприклад: скорочення часу виробництва і виведення на ринок нових товарів, зниження витрат, відтворення й отримання високих прибутків, найкращі способи задоволення потреб споживачів. Саме активізація інноваційних процесів є неодмінною умовою забезпечення ефективності стратегій розвитку національних економік. Інноваційна економіка – економіка, яка розвивається на паритетному використанні наукових знань та інноваційних продуктів, готовність до їх практичної реалізації у різних сферах людської діяльності [1].

На сьогодні інноваційний напрямок – це найважливіший аспект розвитку національної економіки України. Держава володіє значним ресурсним, науковим та кадровим потенціалом, що формує передумови для реалізації програм інноваційного розвитку, таких як, регіональні плани розвитку до 2020 року. Але сучасний стан розроблення та впровадження інноваційних проектів знаходиться на низькому рівні. Причинами такого становища є: по-перше, військові дії на Заході України; по-друге, низька заробітна плата призводить до міграції кваліфікованих кадрів за кордон, і як наслідок цього - старіння кадрів (середній вік працівників від 50 років); по-третє, майже стовідсоткова зношеність основних засобів [2].

Джерела фінансування інноваційних проектів в Україні в сучасних умовах представлено на рис. 1, рис. 2.

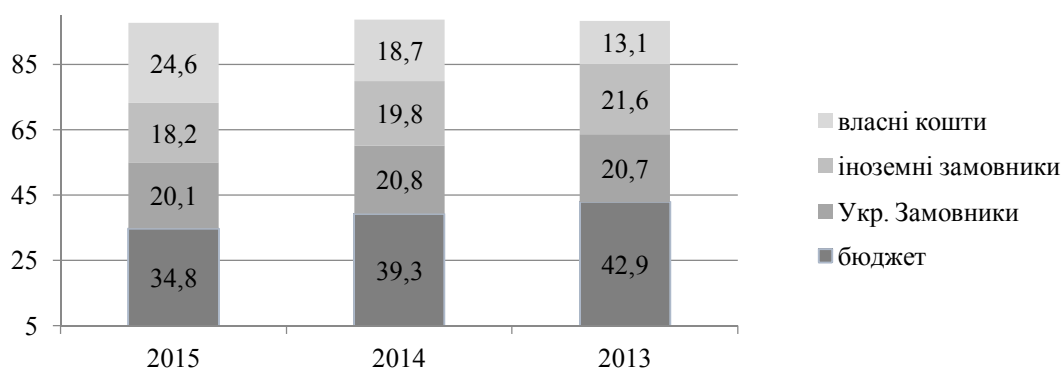

Рисунок 1 – Джерела фінансування інноваційних проектів в Україні

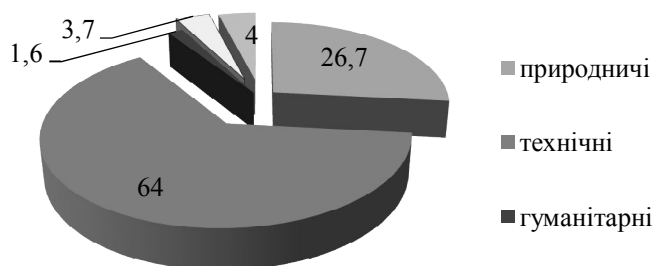

Рисунок 2 – Фінансування за галузями за 2015 рік

Аналіз рівня інноваційної активності за галузями показує, що тільки деякі з них мають значення цього показника, що перевищує середнє по промисловості. Це коксохімічна і нафтопереробна, легка промисловість, металургія та машинобудування, хімічна та нафтохімічна. У більшості ж галузей значення цього показника невисоке, а найнижче – у виробництві та розподілі електроенергії, газу та води, целюлозно-паперовій промисловості, видавничій справі, добувній промисловості. Найменша частка фінансування інновацій належить медицині та фармації. Стосовно джерел фінансування стає зрозумілим, що частка державного фінансування не становить навіть 50%, та має тенденцію до спаду зменшившись з 2013-2015 року на 10% відсотків [3].

На сьогодні для країни перспективними шляхами створення інноваційної економіки є вдосконалення енергетичного комплексу, а саме будівництво сонячних електростанцій. В екологічній сфері необхідним є побудова сміття переробних заводів. Закордоном вже довгий час практикується створення з відходів спресованих блоків для подальшого використання на теплоелектростанціях. Розвинені країни Європи вже давно навчилися не тільки отримувати з відходів енергію (в Україні існує лише один такий завод), а й заробляти на смітті. Тому експерти зауважують, що Україні вкрай потрібно створювати інфраструктуру з роздільного збору, сортування та утилізації твердих побутових відходів. Крім того, важливу роль гратимуть комплексні рішення в комунальному секторі – концепції «енергоефективного будинку» (включаючи як «пасивний будинок», так і «активний будинок») і «енерго-ефективного міста» сутність яких вмикання і вимикання приборів у відповідний момент часу реагуючи на рух людей та період доби [4].

Важливим впровадженням для покращення екосистеми є встановлення новітніх біотехнологій очищення стічних вод. Особливість нової технології – багатоступеневе анаеробно-аеробне очищення стічних вод з використанням іммобілізованих мікроорганізмів. Основні переваги: можливість підвищити ефективність очищення стічних вод від високомолекулярних органічних неорганічних речовин і токсичних речовин, зменшити об'єми утворених осадів і витрати на їх зневоднення та утилізацію.

Невід'ємною складовою інноваційного розвитку є покращення зв'язку. Так для покращення швидкості Інтернету можливим є впровадження 4G мереж. Нанотехнічних розробок потребує також державна медицина. Це дозволить робити деталізовані дослідження, проводити складні операції з використанням наноматеріалів та нанороботів [5].

Таким чином, якщо Україна має намір інтегруватися до європейського співтовариства, забезпечити добробут населення європейського рівня, то запровадження інноваційної складової в національну економіку є необхідним і обов'язковим процесом. Її формування потребує значних фінансових ресурсів, спеціальної інноваційної політики проривного типу, що полягає в дієвому державному стимулюванні прогресивної структурної перебудови економіки та реформуванні сфер освіти, науки, інноваційної діяльності на основі наявного науково-технічного потенціалу та з урахуванням світових тенденцій науково-технологічного розвитку.

Література:

1. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: [моногр.]; Вип. 1 / за ред. д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова. – Херсон: Гринь Д.С., 2016. – Вип. 1. – 854 с.
2. Масленніков Є.І. Методологічні та практичні засади дослідження системи управління фінансовою стійкістю промислового підприємства [моногр.] / Є.І. Масленніков. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 316 с.
3. Волощук Л.О. Інноваційний розвиток та економічна безпека промислових підприємств: проблеми комплексного управління: [моногр.] / Л.О. Волощук. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 396 с. Режим доступу : http://economics.opu.ua/files/scientific-base/monogr/voloschuk_2015.pdf.
4. Звітність підприємств: [навч. посібн. для студентів вищих навч. закл.] / С.В. Філіппова, Є.І. Масленніков, О.В. Побережець, С.О. Черкасова. – Одеса: Прес-кур'єр, 2015. – 188 с.
5. Філіппова С.В. Оцінювання економічних показників діяльності організації на засадах врахування поглядів груп економічного впливу [Електронний ресурс] / С.В. Філіппова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 2 (7). – С. 235–240. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n2.html>.
6. Yuri V. Kovtunenکو. Commercialization and technology transfer: the processes' contents and correlation in the innovative activity of industrial enterprise [Електронний ресурс] / Svitlana V. Filyppova, Yuri V. Kovtunenکو // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – №2(7). – Одеса: ОНПУ, 2013. – С.33-38. – Режим доступу: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>.
7. Ковтуненко Ю.В. Стратегічний облік та аналіз конкурентних переваг підприємства / Н.Г. Пройдакова, Ю.В. Ковтуненко // Матеріали науково-практичної міжнародної конференції «Шляхи та інструменти модернізаційного прориву економіки України, м. Одеса, 21–22 жовтня 2010 р./ ІПРЕЕД НАН України, 2010. – С. 115-116.
8. Побережець О.В. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх визначення: [Електронний ресурс] / О.В. Побережець, К.В. Іванова // Економіка: реалії часу. – 2012. – № 2 (3). – С. 98-104. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No2/98-104.pdf>.
9. Побережець О.В. Інструменти системного підходу до управління результатами діяльності промислового підприємства: [Електронний ресурс] / О.В. Побережець // Економіка: реалії часу. – 2016. – № 1 (23). – С. 155-161. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/No1/155-161.pdf>.
10. Ломачинська, І.А. Вплив конвергенції фінансового та реального секторів на розвиток національної економіки України. /І. Аомачнська, А. Кравцова.// Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2012. – том 17, вип. 2. – С. 139-146.